

worden opgevat als doelende op prijzen die — eenmaal door de fabrikant of importeur vastgesteld en door de overheid goedgekeurd — als maximumprijzen gelden en als zodanig in alle stadia van de distributieketen tot en met de verkoop aan de verbruiker in acht moeten worden genomen.

Waar artikel 5, lid 2, van de richtlijn de Lid-Staten toestaat voor elke groep van tabaksfabrikaten een schaal voor de kleinhandelsprijzen vast te stellen, heeft het niet tot doel of gevolg, de Lid-Staten toe te staan de marktdeelnemers een minimumkleinhandelsprijs op te leggen op een wijze die een schending van artikel 30 van het Verdrag zou opleveren;

genoemde bepaling heeft immers uitsluitend tot doel, de heffing van de tabaksaccijns te vergemakkelijken.

2. Een Lid-Staat treft een door artikel 30 van het Verdrag verboden maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbepaling, wanneer hij een importeur van tabaksfabrikaten minimumkleinhandelsprijzen oplegt door te weigeren fiscale banderollen af te geven met lagere verkoopprijzen dan waarin de nationale schaal voorziet, zonder in het minst rekening te houden met de kostprijs van de importeur en met zijn mogelijkheden om het daaruit voortvloeiende concurrentievoordeel in zijn verkoopprijzen tot uiting te doen komen.

RAPPORT TER TERECHTZITTING in zaak C-287/89 *

I — De feiten en het procesverloop

— de artikelen 30 en volgende EEG-Verdrag, betreffende kwantitatieve invoerbepalingen tussen Lid-Staten en maatregelen van gelijke werking;

A — *Het juridisch kader*

1. *Communautaire bepalingen*

— richtlijn 72/464/EEG van de Raad van 19 december 1972 betreffende de belasting, andere dan omzetbelasting, op het verbruik van tabaksfabrikaten (PB 1972, L 303, blz. 1).

In deze zaak komen de volgende bepalingen ter sprake:

* Procestaal: Nederlands.

Luidens de eerste overweging van de considerans van richtlijn 72/464, die is vastgesteld op basis van de artikelen 99 en 100 EEG-Verdrag, is het Verdrag gericht op de totstandbrenging van een economische unie waarin gezonde mededinging bestaat en waarvan de kenmerken analoog zijn aan die van een binnenlandse markt. Met betrekking tot de sector tabaksfabrikaten ondersteelt de verwezenlijking van dit doel, dat de in de Lid-Staten op het verbruik van produkten van deze sector geheven belasting zodanig wordt toegepast, dat de mededingingsvoorwaarden niet worden vervalst en het vrije verkeer van deze produkten binnen de Gemeenschap niet wordt belemmerd.

De richtlijn geeft de algemene beginselen voor de geleidelijke harmonisatie van de structuren van de accijns die de Lid-Staten op tabaksfabrikaten heffen, en de bijzondere criteria die in elke harmonisatie-etappe van toepassing zijn. De tweede harmonisatie-etappe is ingegaan op 1 juli 1978 (artikel 3 van richtlijn 77/805/EEG van de Raad van 19 december 1977, PB 1977, L 338, blz. 22) en is achtereenvolgens verlengd bij 's Raads richtlijnen 80/1275/EEG van 22 december 1980 (PB 1980, L 375, blz. 76), 81/463/EEG van 24 juni 1981 (PB 1981, L 183, blz. 32), 82/2/EEG van 21 december 1981 (PB 1982, L 5, blz. 11), 82/877/EEG van 21 december 1982 (PB 1982, L 369, blz. 36), 84/217/EEG van 10 april 1984 (PB 1984, L 104, blz. 18) en 86/246/EEG van 16 juni 1986 (PB 1986, L 164, blz. 26). In laatstgenoemde, op 1 januari 1986 van kracht geworden richtlijn is geen einddatum voor de verlenging vastgesteld.

Artikel 4, lid 1, van de richtlijn luidt als volgt: „In elke Lid-Staat wordt op in het binnenland vervaardigde en op ingevoerde sigaretten een evenredige accijns geheven

die berekend is over de maximumkleinhandelsverkoopprijs, met inbegrip van de douanerechten, alsmede een specifieke accijns welke berekend wordt per eenheid produkt.” Volgens lid 4 van dat artikel kan voor de accijns op sigaretten een minimumbedrag worden vastgesteld, waarvan het plafond voor elke etappe door de Raad wordt vastgesteld op voorstel van de Commissie. Tijdens de tweede harmonisatie-etappe kan deze minimumaccijns niet meer bedragen dan 90% van het gezamenlijke bedrag van de evenredige en de specifieke accijns, dat de Lid-Staten heffen op sigaretten van de meest gevraagde prijsklasse (artikel 10 ter van de richtlijn). De Lid-Staten kunnen in die etappe de douanerechten uitsluiten van de berekeningsgrondslag voor de accijns.

Artikel 5 van de richtlijn bepaalt het volgende:

„1. De fabrikanten en importeurs stellen vrijelijk de maximumkleinhandelsverkoopprijzen van hun produkten vast. Deze bepaling mag echter geen beletsel vormen voor de toepassing van de wettelijke bepalingen van de Lid-Staten inzake prijzencontrole of de inachtneming van de vastgestelde prijzen.

2. Ter vereenvoudiging van de accijnsheffing kunnen de Lid-Staten echter voor elke groep tabaksfabrikaten een schaal voor de kleinhandelsprijzen vaststellen, mits die schaal voldoende uitgebreid en gedifferentieerd is om de verscheidenheid van de produkten uit de Gemeenschap metterdaad te dekken. Elke schaal geldt voor alle produkten van de groep tabaksfabrikaten waarop zij betrekking heeft, zonder onderscheid naar kwaliteit, presentatie, oorsprong van de produkten of van de gebruikte grondstoffen, kenmerken van de onderneming of enig ander criterium.”

2. Nationale bepalingen

De heffing van de accijns op tabaksfabrikaten is in België geregeld in de wet van 31 december 1947 betreffende het fiscaal regime van tabak (*Belgisch Staatsblad* van 31.12.1947), en in het reglement gevoegd bij het ministerieel besluit van 22 januari 1948 (*Belgisch Staatsblad* van 18.2.1948).

De accijnsheffing wordt verzekerd door middel van zogenoemde „fiscale bandjes” (banderollen).

Op deze banderollen is de detailhandelsprijs vermeld.

Ter vereenvoudiging van de belastingheffing wordt voor elke groep produkten een schaal van detailhandelsprijzen, en daarmee van banderollen vastgesteld.

De schaal voor de hier in geding zijnde periode was vastgesteld bij een ministerieel besluit van 26 maart 1986 (*Belgisch Staatsblad* van 28.3.1986, blz. 4111).

De laagste prijsklassen van die schaal waren de volgende:

Kleinhandelsprijs in BFR	Aantal sigaretten per verpakking
59	20
67	25
125	50
240	100

Bij besluit van 20 december 1988 van de minister van Financiën (*Belgisch Staatsblad* van 30.12.1988, blz. 17901) werden die detailhandelsprijzen respectievelijk verhoogd tot:

65 BFR

74 BFR

135 BFR

270 BFR

B — *De voorgeschiedenis van het geschil*

Aanleiding tot het onderhavige geschil is de afwijzing, in december 1986, door de Belgische minister van Financiën van het verzoek van de vennootschap Bene BV, een importeur, om banderollen ter beschikking te stellen die verkoopprijzen vermeldden beneden die van de laagste klassen op de schaal van het ministerieel besluit van 26 maart 1986 (in Benes verzoek ging het om een verkoopprijs van 48 BFR voor een pakje van 20 sigaretten en 58 BFR voor een pakje van 25 sigaretten).

De Commissie was van oordeel, dat de importeurs van tabaksfabrikaten daardoor werd belet, voor hun produkten een lagere detailhandelsprijs te vragen dan door de Belgische overheid was vastgesteld, en dat hierdoor het uit lagere kostprijzen voortvloeiende concurrentievoordeel werd tenietgedaan.

Op 15 december 1987 zond de Commissie het Koninkrijk België een aanmaning overeenkomstig artikel 169, eerste alinea, EEG-

Verdrag, waarin zij stelde, dat België artikel 30 van het Verdrag had geschonden.

In zijn antwoord van 29 januari 1988 wees het Koninkrijk België dit verwijt van de hand. Het voerde met name aan, dat het bestreden besluit beruiste op de omstandigheid, dat de door Bene voorgestelde prijzen te veel afweken van die welke in het algemeen op de Belgische markt werden gevraagd voor door Europese ondernemingen met een vergelijkbaar produktiviteitsniveau vervaardigde tabaksprodukten.

De Commissie bracht op 23 november 1988 overeenkomstig artikel 169 EEG-Verdrag een met redenen omkleed advies uit.

België weigerde zich daarnaar te voegen op grond dat, zoals het bij schrijven van 1 februari 1989 van zijn permanente vertegenwoordiger bij de Europese Gemeenschappen deed weten, zijn schaal van fiscale bandjes aan de voorwaarden van artikel 5 van richtlijn 72/464 voldeed, en wel om de volgende redenen:

- „1) de verschillende prijsklassen in deze schaal vormen een afspiegeling van de kleinhandelsprijzen die daadwerkelijk op de gehele Belgische markt worden toegepast;
- 2) de schaal is groot en gevarieerd genoeg, aangezien er tot dusver bij de toepassing ervan geen problemen zijn opgetreden. Het bewijs daarvoor is, dat er slechts een zeer geringe vraag bestaat naar bandjes voor sigaretten in de laagste prijsklassen;

3) het in de schaal opgenomen prijzenassortiment stelt de fabrikanten en importeurs in staat tot een gezonde mededinging in de zin van de considerans van richtlijn 72/464;

4) zoals alle andere schalen bevat de Belgische schaal onvermijdelijk een laagste prijsklasse, die in een bijna uitsluitend ad-valoremstelsel zoals dat in België wordt toegepast, een essentiële factor van in wezen fiscale aard vormt, die voor de handhaving van een bepaald niveau van accijns- en BTW-ontvangsten kan zorgen.”

Waar deze argumenten de Commissie niet overtuigden, heeft zij bij het Hof beroep ingesteld, dat op 18 september 1989 ter griffie is ingeschreven.

C — *De procedure voor het Hof*

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten tot de mondelinge behandeling over te gaan. Het heeft de Commissie en het Koninkrijk België voorts verzocht, vóór de terechtzitting een aantal vragen te beantwoorden.

II — *Conclusies van partijen*

De *Commissie* concludeert dat het den Hove behage:

- vast te stellen dat het Koninkrijk België, door te weigeren aan een importeur van tabaksfabrikaten belastingbandjes te ver-

strekken met lagere prijzen dan de vastgestelde minimumprijzen, de verplichtingen die voor deze Lid-Staat voortvloeien uit artikel 30 EEG-Verdrag, niet is nagekomen;

- verweerder te verwijzen in de kosten van de procedure.

Het *Koninkrijk België* concludeert dat het den Hove behage:

- het beroep te verwerpen;
- de Commissie te verwijzen in de kosten van de procedure.

III — Samenvatting van de middelen en argumenten van partijen

A — *De grondslag van het beroep*

De *Commissie* erkent, dat het beroep uitsluitend op artikel 30 EEG-Verdrag is gebaseerd en niet op de bepalingen van richtlijn 72/464. Artikel 5 van de richtlijn doet niet anders dan de beginselen van artikel 30 nog eens vastleggen in het kader van de accijnsheffing op tabaksfabrikaten. Het is daarom overbodig, de miskening van de bepalingen van de richtlijn als een specifieke grief te formuleren.

De *Belgische regering* neemt er akte van, dat de Commissie haar beroep enkel op schending van artikel 30 baseert, doch betwist de argumenten waarmee de Commissie die beperking rechtvaardigt. In deze zaak kan van

schending van artikel 30 eerst worden gesproken, wanneer is aangetoond dat België artikel 5 van de richtlijn heeft miskend.

B — *Verenigbaarheid van een nationale minimumprijzeregeling met artikel 30 EEG-Verdrag en richtlijn 72/464*

1. *Artikel 30 EEG-Verdrag*

Onder verwijzing naar de conclusie van advocaat-generaal Van Gerven in zaak C-145/88 (arrest van 23 november 1989, B & Q plc, Jurispr. 1989, blz. 3851) maakt de *Belgische regering* onderscheid tussen nationale maatregelen die discriminerend zijn naar doel of strekking, maatregelen die ingevoerde produkten in een nadelige positie brengen ten opzichte van nationale produkten (arrest van 20 februari 1979, zaak 120/78, Rewe [„Cassis de Dijon”], Jurispr. 1979, blz. 649), en ten slotte regelingen die, op zichzelf dan wel als onderdeel van de gehele juridische en economische context, ertoe kunnen leiden dat een nationale markt wordt afgeschermd, casu quo dat de toegang tot die markt op onaanvaardbare wijze wordt bemoeilijkt, minder rendabel of minder aantrekkelijk wordt gemaakt voor marktdeelnemers uit andere Lid-Staten (arrest van 11 juli 1985, gevoegde zaken 60/84 en 61/84, Cinéthèque, Jurispr. 1985, blz. 2605).

Wanneer, in het laatste geval, de nationale regeling op zichzelf niet de nationale deelmarkt afschermt — artikel 30 zou dan zonder rend van toepassing zijn —, doch alleen de toegang tot de nationale markt bemoeilijkt, dan is, volgens de *Belgische rege-*

ring, die op dit punt advocaat-generaal Van Gerven (punt 23 van diens conclusie) aanhaalt:

„Het verbod van artikel 30 slechts toepasselijk wanneer uit de gehele juridische en economische context blijkt dat de in het Verdrag beoogde economische vervlechting van de nationale markten erdoor in het gedrang komt. In zulk geval dient de compartimentering van de markt voldoende waarschijnlijk te worden gemaakt door een aantal kwantitatieve gegevens, die aantonen dat de toepassing van de regeling een dusdanig ‚drempel-verhogend effect’ heeft dat de markt zodanig ontoegankelijk (duur, onrendabel) wordt, dat ervoor moet worden gevreesd dat het grootste deel van de ingevoerde goederen van de markt zal verdwijnen.”

De Belgische regering leidt hieruit af, dat de Commissie in een geval als het onderhavige het bewijs van schending van artikel 30 van het Verdrag moet leveren door middel van cijfers waaruit blijkt, dat de betrokken regeling, door de toegang tot de nationale markt te bemoeilijken, een verstorend effect op de gemeenschappelijke markt heeft.

Gelijk advocaat-generaal Van Gerven in de bovengenoemde conclusie opmerkte, zou de betrokken regeling ook dan nog gerechtvaardigd kunnen zijn op grond van artikel 36 EEG-Verdrag en de in het arrest „Cassis de Dijon” bedoelde „dwingende eisen”.

Volgens de *Commissie* vormt een nationale minimumprijsregeling, ook al is zij zonder onderscheid van toepassing op nationale en ingevoerde produkten, een maatregel van gelijke werking in de zin van artikel 30

EEG-Verdrag, indien de minimumprijs in feite de afzet van ingevoerde produkten belemmert. Dit is inzonderheid het geval, wanneer de minimumprijs op een zodanig bedrag is bepaald, dat de lagere kostprijs van het ingevoerde produkt niet tot uiting kan komen in de detailhandelsprijs (arresten van 24 januari 1978, zaak 82/77, Van Tiggele, Jurispr. 1978, blz. 25, en 29 januari 1985, zaak 231/83, Cullet, Jurispr. 1985, blz. 305).

Een dergelijke nationale wettelijke regeling kan uitsluitend gerechtvaardigd zijn op de in artikel 36 EEG-Verdrag genoemde gronden (arrest van 29 januari 1985, zaak 231/83, reeds aangehaald).

Met betrekking tot de door verweerder genoemde conclusie van advocaat-generaal Van Gerven in zaak 145/88 merkt de Commissie het volgende op:

- die conclusie is door het Hof niet gevolgd voor zover het de voorwaarden betreft waaronder een schending van artikel 30 EEG-Verdrag kan worden geacht te zijn aangetoond;
- in die conclusie ging het niet om een prijsregeling. Een prijsregeling van het type dat in de aangehaalde rechtspraak (arrest van 24 januari 1978, zaak 82/77) aan de orde was, moet evenwel worden geacht ipso facto een handelsbelemmerend effect te hebben;
- voor een schending van artikel 30 van het Verdrag behoeft de Commissie alleen aan te tonen, dat de nationale prijsmaatregel ertoe leidt, dat ingevoerde produkten niet met winst kunnen worden afgezet of dat het uit lagere kostprijzen voortvloeiende concurrentievoor-

deel van dergelijke produkten niet aan de consument kan worden doorgegeven (arresten van 13 november 1986, gevoegde zaken 80/85 en 159/85, Nederlandse Bakkerijstichting, Jurispr. 1986, blz. 3359, en 9 juni 1988, zaak 56/87, Commissie/Italië, Jurispr. 1988, blz. 2919).

2. Richtlijn 72/464

De *Belgische regering* stelt, dat artikel 5 van de richtlijn de Lid-Staten toestaat ter vereenvoudiging van de accijnsheffing op tabaksfabrikaten prijschalen vast te stellen. Hieraan wordt de voorwaarde gekoppeld, dat elke schaal voldoende uitgebreid en gedifferentieerd moet zijn om rekening te houden met de economische realiteit en om het de fabrikanten en importeurs mogelijk te maken vrij hun prijzen te bepalen.

Onder verwijzing naar de eerste overweging van de considerans van de richtlijn betoogt de *Commissie*, dat de belastingheffing op tabaksfabrikaten de mededingingsvoorwaarden niet mag vervalsen en het vrije verkeer binnen de Gemeenschap niet mag belemmeren.

C — Toepassing van de in de Belgische nationale regeling vastgestelde prijschaal

De *Commissie* voert het volgende aan:

a) De weigering van de Belgische autoriteiten om importeurs, zoals Bene, banderollen ter beschikking te stellen die een lagere detailhandelsprijs vermelden dan de laagste in de nationale wettelijke regeling bepaalde prijs, leidt ertoe, dat in feite een minimumprijs voor sigaretten en andere tabakswaaren ontstaat.

Deze minimumprijs maakt het Bene in feite onmogelijk, haar uit lagere kostprijzen voortvloeiend concurrentievoordeel via de verkoopprijs aan de consumenten ten goede te laten komen.

Daarmee is de schending van artikel 30 van het Verdrag bewezen.

b) De door België in de precontentieuze procedure ter rechtvaardiging van de nationale wettelijke regeling aangevoerde argumenten overtuigen niet.

In strijd met artikel 5 van de richtlijn weerspiegelen de verschillende prijsklassen van de prijschaal niet de realiteit van de Belgische sigarettenmarkt. Zoals Benes geval aantoonde, bestaat er vraag naar banderollen voor prijsklassen onder de laagste klasse van de prijschaal, die door de Belgische autoriteiten is vastgesteld in overleg met de Belgische Federatie voor de Tabaksindustrie, waarvan Bene geen lid is.

Dat Bene zich naar de Belgische wettelijke regeling heeft gevoegd en dat de vraag naar banderollen van de laagste prijsklassen zeer gering is, betekent niet dat de prijschaal de situatie op de markt weerspiegelt.

Voorts dient te worden opgemerkt, dat wanneer de prijsklassen van de prijschaal worden verhoogd, zoals dat bij het ministerieel besluit van 20 december 1988 het geval was, de ondernemingen gedwongen zijn hun verkoopprijs te verhogen, ook al is de kostprijs van hun produkten niet gestegen.

Wat het argument inzake de gezonde mededinging betreft, deze mededinging behoort niet tot de gronden die de toepassing van een dergelijke prijschaal kunnen rechtvaardigen:

- de gezonde mededinging en de eerlijkheid in de handelstransacties zijn niet vermeld in artikel 36 EEG-Verdrag;
- gesteld al dat de eerlijkheid van de handelstransacties op basis van het arrest „Cassis de Dijon” zou kunnen worden aangevoerd ter rechtvaardiging van een regeling als hier aan de orde is, dan zou België nog moeten aantonen dat de door Bene voorgestelde prijzen niet verenigbaar zijn met een eerlijke concurrentie. De Belgische verklaring, dat de door die onderneming voorgestelde prijzen in te sterke mate afwijken van de door andere Europese ondernemingen gevraagde prijzen, volstaat als zodanig niet, omdat zij niet op een nauwkeurige analyse van de produktievoorwaarden van de betrokken onderneming berust;
- de prijschaal is integendeel onverenigbaar met de in de eerste overweging van de considerans van richtlijn 72/464 genoemde vereisten van een gezonde mededinging en de in het Verdrag voorziene economische integratie van de Lid-Staten, daar zij prijsconcurrentie op de sigarettenmarkt verhindert;
- de door de Belgische regering aangevoerde omstandigheid, dat ruim 60% van alle banderollen voor pakjes van 25 sigaretten wordt uitgegeven voor de prijs van 73 BFR, wijst erop, dat de mededinging op de Belgische sigarettenmarkt uitermate beperkt is.

Ook het argument dat een prijschaal moet worden vastgesteld met een minimumprijsklasse die een bepaald niveau van belastingontvangsten waarborgt, snijdt geen hout. Een dergelijke rechtvaardigingsgrond is in artikel 36 EEG-Verdrag niet voorzien. Bovendien kunnen louter budgettaire redenen hoe dan ook niet als „dwingend vereiste” in de zin van de „Cassis de Dijon”-rechtspraak worden aangemerkt (zie het arrest van 7 februari 1984, zaak 238/82, Duphar, Jurispr. 1984, blz. 523).

De *Belgische regering* herhaalt niet alle middelen die zij in de precontentieuze procedure heeft aangevoerd, maar weerlegt de argumenten van de Commissie als volgt:

- a) De Commissie legt geen cijfers over waaruit van een verstoring van de markt blijkt; de schending van artikel 30 EEG-Verdrag is dus niet bewezen.
 - b) De bij de nationale regeling vastgestelde prijschaal is in overeenstemming met artikel 5 van richtlijn 72/464:
- de fabrikanten en importeurs van sigaretten kunnen de prijs van hun producten vrijelijk bepalen. De verschillende importeurs kunnen voor eenzelfde produkt verschillende prijzen bepalen en het staat hun vrij, die prijs later te wijzigen;
 - de prijschaal is voldoende uitgebreid en gedifferentieerd en weerspiegelt de economische realiteit van de Belgische sigarettenmarkt.

Blijkens de hierna volgende tabel is de vraag naar banderollen voor de laagste prijsklassen van de prijschaal overigens verwaarloosbaar:

Sigaretten	Prijs (in BFR)	1987 (in %)	1988 (in %)
25 stuks	70	1,591	1,422
	71	nihil	nihil
	72	nihil	nihil
	73	62,990	60,680
20 stuks	61	0,003	0,097
	62	2,006	1,825
	63	0,007	nihil
	64	nihil	nihil
	65	0,250	0,103
	66	0,954	0,972
	67	22,467	23,629

D — *De praktijk van Bene*

De *Belgische regering* betoogt, dat Bene de Belgische autoriteiten weliswaar globale informatie over zijn prijsvorming heeft gegeven, doch steeds geweigerd heeft details over de produktiekosten en de grondstofprijzen te verstrekken. Voorts heeft Bene gebruik gemaakt van de door de nationale regeling geboden mogelijkheid om vijf pakjes van twintig sigaretten te koop aan te bieden in één buitenverpakking waarop de banderol is aangebracht met de laagste prijsklasse voor verpakkingen van honderd sigaretten. Op die manier heeft Bene in feite haar produkten op de markt kunnen brengen tegen de door haar gewenste prijs — ook al had haar oorspronkelijke aanvraag betrekking op afzonderlijke verpakkingen van twintig sigaretten.

De *Commissie* meent, dat dit laatste argument van generlei belang is voor de oplossing van het geschil. De gedwongen omschakeling naar pakken van honderd sigaretten werkt kostenverhogend voor de importeur en wijzigt de verkoopvoorwaarden van zijn produkt. Bijgevolg is niet aan alle vereisten van artikel 30 EEG-Verdrag voldaan.

IV — *Antwoorden van partijen op de vragen van het Hof*

A — *Antwoorden van de Commissie*

Eerste vraag

De *Commissie* is verzocht aan te geven, om welke redenen, feitelijk en rechtens, zij slechts schending van artikel 30 EEG-Verdrag en niet tevens schending van de bepalingen van richtlijn 72/464 van de Raad van 19 december 1972 aanvoert.

Antwoord

De *Commissie* verklaart, dat zij zich in de eerste plaats reeds in zaak 298/86 (arrest van 14 juli 1988, *Commissie/België*, reeds aangehaald) had beroepen op de onverenigbaarheid met artikel 30 EEG-Verdrag van de weigering van de Belgische autoriteiten om banderollen met een prijs beneden die van de laagste prijsklassen op de „tabel van de fiscale bandjes” te verstrekken aan een fabrikant die sigaretten tegen die lagere prijs wilde invoeren.

Dit middel werd om formeelrechtelijke redenen verworpen, doch heeft een stevig feitelijk fundament. Daarom is andermaal een op dit middel gebaseerde procedure wegens niet-nakoming bij het Hof aanhangig gemaakt.

In de tweede plaats gaat het in het onderhavige beroep uitsluitend om de Belgische administratieve praktijk ten aanzien van Bene en de strijdigheid daarvan met artikel 30 EEG-Verdrag. De Commissie beroept zich daarentegen niet op de onverenigbaarheid van de Belgische wettelijke regeling voor sigarettenbanderollen met artikel 5 van richtlijn 72/464. Gezien de algemene termen van dat artikel en het weinige concrete materiaal waarover de Commissie beschikt, zou deze onverenigbaarheid moeilijk te bewijzen zijn geweest.

In de derde plaats zou een uitspraak van het Hof over een dergelijk beroep een niet onbelangrijke vingerwijzing kunnen zijn bij de toepassing van artikel 5.

Ten slotte heeft het feit dat de Commissie zich in deze zaak wenst te concentreren op de concrete effecten van het bestaan van een banderollenschaal, gecombineerd met een weigering banderollen uit te geven voor een lagere prijs dan het minimum op die schaal, namelijk het concurrentiebeperkende en importbeperkende effect dat van een *minimumprijs* uitgaat, gevolgen voor de vraag of dit als strijdig met artikel 5 van richtlijn 72/464 kan worden gezien. Artikel 5 erkent namelijk de vrijheid van fabrikanten en importeurs om de maximumdetailhandelsprijzen vast te stellen, en ook de „schaal

voor de kleinhandelsprijzen” zou derhalve als een schaal voor de maximumdetailhandelsprijzen kunnen worden gezien. Als dat zo zou zijn, zou de schaal aan de onderzijde altijd ruim genoeg zijn; maar dat is niet relevant, gezien de weigering beneden een bepaald prijsniveau banderollen te verstrekken. Het is die weigering die voor de Commissie cruciaal is.

Tweede vraag

De Commissie is verzocht, cijfers te verstrekken over de kostprijs van de door Bene in 1986 ingevoerde sigaretten.

Antwoord

De Commissie heeft het Hof een verklaring overgelegd van het bureau Paardekooper & Hoffman, registeraccountants, waarin de standaardkostprijs in het jaar 1986 voor het produkt Texas HB filter (per duizend stuks) wordt opgegeven.

B — Antwoorden van de Belgische regering

Eerste vraag

De Belgische regering is verzocht een kopie over te leggen van het door Bene ingediende verzoek om banderollen, van de tussen de Belgische overheid en deze vennootschap gevoerde briefwisseling over de rechtvaardigingsgronden van de door laatstgenoemde gedane prijsvoorstellen, en van het besluit van de minister van Financiën van 12 december 1986 houdende afwijzing van het verzoek om banderollen.

Antwoord

De Belgische regering heeft een kopie overgelegd van het door Bene ingediende verzoek om banderollen, van de tussen deze vennootschap en de Belgische overheid gevoerde briefwisseling en van het besluit van de minister van Financiën van 12 december 1986 houdende afwijzing van het verzoek.

Tweede vraag

Aan de Belgische regering is gevraagd een kopie over te leggen van de in 1986 geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de accijns op tabaksfabrikaten.

Antwoord

De Belgische regering heeft een kopie overgelegd van de wet van 31 december 1947 betreffende het fiscaal regime van tabak, en van het ministerieel besluit van 22 januari 1948 waarbij de accijnsheffing op tabaksfabrikaten is geregeld.

Derde vraag

De Belgische regering is verzocht nauwkeurig aan te geven volgens welke procedure de prijschaal voor tabaksfabrikaten wordt vastgesteld, en op basis van welke gegevens de laagste prijsklassen van deze prijschaal worden berekend.

Antwoord

De Belgische regering verklaart, dat bij de vaststelling van de prijschaal voor tabaksfabrikaten niet van berekeningen wordt uitgegaan. Bij een prijsverhoging, aangevraagd door de betrokken sector en toegestaan door de minister van Economische zaken, gaat de Belgische overheid na, welke detailhandelsprijs van toepassing zal worden voor de meest verkochte produkten. Uitgaande van dit gegeven, worden de bestaande schalen derwijze aangepast, dat er nog een aantal klassen beneden die meest verkochte produkten behouden blijven, zodat de schalen voldoende gedifferentieerd zijn om de verscheidenheid van de produkten uit de Gemeenschap te dekken.

Bij de prijsaanpassing van 1 april 1986 werden aldus nog drie lagere prijsklassen behouden voor verpakkingen van 25 stuks en zes prijsklassen voor verpakkingen van twintig stuks. Thans zijn er respectievelijk vier en tien lagere prijsklassen.

Het is de administratie van douane en accijnzen die aan de minister van Financiën de aldus opgemaakte nieuwe schalen voorstelt. Indien de minister het voorstel aanvaardt, worden die schalen in een ministerieel besluit opgenomen.

F. Grévisse
rechter-rapporteur